

Cím **Építészet és kritikai gesztusok**

Kódok M-SZ-301-FS-252602-06 / M-SZ-E-301-FS-252602-06 / B-SZ-401-FS-252602-06

Hirdető Future School

Környezet Tantermi és külső helyszín

Kurszus adatok			Tantárgy adatok			
Kurszus típusa	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Befoglaló tantárgy	Tantárgy típusa	Félév	Tantárgy kreditértéke
szeminárium	48	72	Szabadon választható kurzus	Szabadon választható	I-III.	5

Ajánlás

A kurzus azoknak a BA2, BA3, MA1, MA2 évfolyamba járó hallgatóknak szól, akik érdeklődnek az építészeti kritika különböző megjelenési formái iránt, és szívesen létre is hoznának ilyen egy szemináriumi kurzus keretében. Építész hallgatók mellett más szakosok (pl.: elmélet, fotó) jelentkezését is várjuk. Jelentkezz, ha érzel magadban jártasságot az írásra, vagy erős indítást az íráskészség elsajátítására. A félév menete feltételezi az órákon, az ott kialakuló beszélgetéseken és vitákon való aktív részvételt, és a kiadott feladatok időben való elkészítését.

Rövid leírás

Az építészeti kritika műfajának, szemléletmódjának, megjelenési felülettől függő jellegének a megértése publikációk elemzése és készítése alapján több fontos hatással is bír, így magával hozza (az építészeti) kommunikáció verbális és vizuális folyamatainak a megismerését, az írás gyakorlásán keresztül képességeket javít, építészetelméleti tudást mélyít és különböző tudások, kíváncsiságok, kritikai pozíciók – pl. ökológiai, humán, technológiai, gender, etc. – megélését is lehetővé teszi.

Az építészeti kritika hatása jelentős: a hazai szakmai sajtóban és a közérdeklődésre számító felületeken sincsen elég számú és legfőképpen minőségű megjelenés, ami az élő hazai építészeti diskurzus szempontjából is negatív hatású és maguk az alkotók is gyakran úgy érzik, hogy építészeti alkotásuk üres térben marad, arról nem kapnak visszajelzést, kritikai reflexiót.

A kurzus során körbejárjuk ezeket a témákat, és magunk is létrehozunk épületkritikákat. Ennek során együttműködünk a hazai online építészeti szaksajtó legfontosabb felületével, az Építészfórum-mal (epiteszforum.hu). A félév során a kurzuson vendégül látunk sikeres vendégelőadókat (terv: Hulesch Máté, Borenich Levente építészek, szerkesztők, Takács Ákos és Soltész Noémi építészek, Danyi Balázs és Palkó György építészeti fotográfusok) Két épületlátogatást is tervezünk a félév során, amelyet bár igyekszünk az óra sávjába megszervezni, de elképzelhető, hogy más – például pénteki vagy szombati – napon tudunk csak sort keríteni.

A folyamatban sor kerül kész szövegek elemzésére, majd a félév végéig egy vagy két saját kritika elkészítésére 6000-9000 leütés terjedelemben. Ezeket a félév második felében szemináriumi helyzetben elemezzük, együtt csiszoljuk végleges formára akár a vendégelőadók bevonásával. A legjobb

kritikák megjelenési lehetőséget kapnak az Építészfórumon. A választott témák lehetnek saját ötletek, vagy az oktató(k) és az Építészfórum által ajánlottak.

A kurzus amellett, hogy más alkotók által tervezett épületekről való differenciált gondolkodásba és írásba nyújt bevezetést, a saját munkák tervezési folyamatának gondolati struktúráit, kész tervek vagy alkotások publikálását, az azokról való kommunikációs kultúra kialakítását, a kortárs építészeti diskurzusokban való elhelyezését is segítik.

Oktatók				
Oktató neve	Elérhetősége	Óraszám	BIO	Fogadóóra
Somogyi Krisztina	somogyi.krisztina@mome.hu	48		Egyeztetés alapján
Hartmann Gergely	hartmann.gergely@mome.hu	48		Egyeztetés alapján
Vendégelőadó 1: Borenich Levente		2		
Vendégelőadó 2: Hulesch Máté		2		
Vendégelőadó 3: Palkó György		2		
Vendégelőadó 4: Guba Sándor		2		
Vendégelőadó 5: Hámori Péter		2		
Vendégelőadó 6: Kőszeghy Flóra		2		

Félév menete			
A kurzus formátuma		Órarendi időpontok	
Pl. csoportos és egyéni konzultációk előre meghirdetett menetrend szerint.		Csütörtök 16:40-19:30	
Az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük, tanári közreműködés jelölése			
Hetek	Dátum	Heti tartalom	Műhely/speciális terem
1	02.19.	1. bevezető előadás: Építészeti kritika bevezetés – története, elmélete.	
2	02.26.	2. bevezető előadás: Építészeti kritika, néhány gyakorlati megfontolás	
3	03.05.	Meghívott előadó elődása, műhelymunka a szövegekkel	
4	03.12.	1. feladat közös elemzése	
5	03.19.	Épületbejárás	
6	03.26.	Meghívott előadó elődása, műhelymunka a szövegekkel	
7	04.02.	Meghívott előadó elődása, műhelymunka a szövegekkel	
8	04.09.	2. feladat közös elemzése, műhelymunka a szövegekkel	
9	04.16.	Meghívott előadó elődása, műhelymunka a szövegekkel	
10	04.23.	Meghívott előadó elődása, műhelymunka a szövegekkel	
11	04.30.	3. feladat közös elemzése	

12	05.07.	Zárás, értékelés	
----	--------	------------------	--

Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés				
A hallgatók tennivalói, feladatai				
Követelmény, beadandó munka	Értékelés módja	Értékelés szempontjai	Leadási határidő, alkalom	Súly az érdemjegyen
1. feladat: Mesterektől tanulni: Rövid recenzió írása egy kiadott vagy szabadon választott épületkritikáról. Terjedelem: 2000–2500 leütés.	Szóbeli visszajelzés	Az órán elhangzottak figyelembevétele	3. alkalom előtti nap 12:00	30%
rövid építészeti kritika írása a megtekintett épületről. Terjedelem: 4–6000 leütés.	Szóbeli visszajelzés	Az órán elhangzottak figyelembevétele	7. alkalom előtti nap 12:00	30%
építészeti kritika írása. Terjedelem: 6–10000 leütés. Javasolt vagy szabadon választott és egyeztetett épületről, köztérről.	Szóbeli visszajelzés	Az órán elhangzottak figyelembevétele	11. alkalom előtti nap 12:00	60%
Általános, átfogó feltételek				
Órai munka, órai jelenlét, a feladatok, írások elkészítése időben, valamint az, hogy ezek mennyire tükrözik a kurzuson elhangzott információkat, ismereteket, tudást. Amennyiben a kész szöveg megjelenési lehetőséget kap az Építészfórumon, a hallgató vállalja a publikálásra kész írásmű kíséretét a megjelenésig.				

Jegyzetek és irodalom
Kötelező irodalom
Csóka Attila Róbert, Smiló Dávid, és Miklósvölgyi Zsolt. 2014. Építészet, kritika, írás. Új forrás könyvek 52. Tata: Új Forrás Könyvek.
Lange, Alexandra, és Jeremy M. Lange. 2012. Writing about Architecture: Mastering the Language of Buildings and Cities. 1st ed. Architecture Brief Series. New York, NY: Princeton Architectural Press.
Mollard, Manon: Selecting, visiting and publishing buildings. in: Architectural Review / July/August 2020 / on Criticism
Kurzus jegyzetei, prezentációi
Ajánlott irodalom
Bernáth László, szerk. 2002. Új műfajismeret. Budapest: Sajtóház Lap- és Könyvkiadó Kft.
Clancy, Andrew: Critical practice. in: Architectural Review / July/August 2020 / on Criticism
Moravánszky Ákos: Az építészeti kritika irányzatai napjainkban. in: Magyar Építőművészet 1983/1.
Szalai András. é. n. „Az építészeti kritika állapota és esélyei”. Architectura Hungariae. Elérés 2025. augusztus 30. http://arch.et.bme.hu/arch_old/korabbi_folyam/10/10szalai.html .
Vargha Mihály, és Kígyós Erzsébet. 2011. Tényviszaverődések: válogatás Vargha Mihály írásaiból. Budapest: Scolar.
Wiseman Carter: Writing Architecture – A Practical Guide to Clear Communication about the Built Environment, Trinity University Press, San Antonio, 2014

Tanulási eredmények	
Tudás	A félév során a hallgatók elsajátíthatják az építészeti kritika elméletét és történetét. A legfontosabb elsajátítandó ismeret az épületekről, építészetéről való elemző, kritikus gondolkodást, valamint ennek az írásbeli közlési

	módja, amely alapos megismerésen, mérlegelésen és adott esetben empátián alapul. A félév során fejlődik a hallgató írás-készsége, nyelvi, fogalmazási ismeretei. A félév végére a hallgató képes létrehozni egy vagy két épületkritikát az online szaksajtó követelményeinek megfelelően.
Képesség	A teljesítéshez szükséges a differenciált, kritikus gondolkodásra való készség, az aktív órai részvétel, a vitakészség, az írás-készség megléte, vagy erős motiváció annak további csiszolására. A jelentkező hallgatónak tisztában kell lenni alapvető kutatási metódusokkal, késznek kell lennie adott esetben az adott épület tervezőjével, használójával, a megbízóval való kommunikációra. Fontos készség a reflexió és az önreflexió, egy adott írásmű elemzése során az építő kritika adása és elfogadása akár hallgatótársától, akár oktatótól. Alapvető a magyar helyesírás, mondatszerkesztés és szabatos nyelvi struktúrák alapvető ismerete.
Attitűd	Felismerte az építészeti kritikai gesztusok alapvető fontosságát, amelyet tervezői és egyéb szakmai közéleti munkájában is kamatoztat. Hozzáállása alaposan mérlegelő, döntései szakmailag releváns tudáson, konzekvens elemzésen és érvrendszeren alapulnak. Elkötelezett a szakma magas szintű, etikus művelésében, valamint a hazai épített örökség megóvásában. Törekszik a jelen ökológiai szempontjainak érvényesítésére, amelyet képes összeegyeztetni az építészet értékvédelmével.
Autonómia és felelősségvállalás	Elkötelezett a téma iránt, amely az órai aktív jelenlétben és munkában is megnyilvánul. Véleményét megalapozottan és az órán tanultak alapján önállóan alkotja meg, önálló szempontokkal járul hozzá a téma kortárs diskurzusához. Adott esetben az órán kérdez, véleményét kulturált és az óra keretei által lehetővé tett módon kifejezi, ha ennek szükségét látja.

Felmentés
Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.
Felmentés adható egyes feladatok teljesítése alól, illetve egyes órákon való részvétel alól. Más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók. Teljes felmentés adható.
A teljes vagy részleges felmentés részleteit a hallgatónak az oktatóval és a szakvezetővel szükséges egyeztetnie.

Tantervi kapcsolatok		
Tantárgy	Kapcsolódó kurzusok (párhuzamosságok)	Kurzus érdemjegy aránya a tantárgyban
A tantárgy előfeltételei a tantervi háló szerint:	Szabadon választott esetén sajátos előfeltételek vagy a kurzus felvételére vonatkozó esetleges sajátos előfeltételek:	Szabadon választhatóként felvehető?
		Igen/Nem

Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban

A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik.

Alapanyagigény

Ki biztosítja?

Egyéb információ, megjegyzések

A jelen kurzus, illetve az annak során végzett tevékenység az Egyetem 2021. szeptember 1-én hatályba lépett Szellemitulajdon-kezelési Szabályzat 6. § (1) bekezdésének hatálya alá esik, így a résztvevő hallgatók a Szabályzat 6. § (3) bekezdésének megfelelően szerződést kötnek az Egyetemmel többek között arról, hogy a kurzus során előállított szellemi alkotásaikkal kapcsolatos vagyoni jogok, felhasználási jogok átadásra kerülnek az Egyetem részére a hivatkozott szerződésben meghatározott feltételek szerint. Továbbá, a Hallgató a teljes kurzussal kapcsolatban teljeskörű titoktartásra kötelezett - különösen a kurzus tárgyával, a tevékenységgel és az elkészült alkotásokkal, munkákkal, egyéb eredményekkel, továbbá azok elkészítésének körülményeivel kapcsolatban - így azokról információt mással nem közölhet, nem publikálhat, nem hozhat nyilvánosságra, kivéve, ha a kurzus elvégzéséhez aláírt írásbeli szerződésben ettől eltérően rendelkeznek.

Fentiek elfogadása a kurzus felvételének alapfeltétele. A „tárgyfelvétel” menüpont kiválasztásával a hallgató kijelenti, hogy tudomással bír ezekről a körülményekről és a vonatkozó szerződés megkötésében közreműködik.